

Asia: VN/6606/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 220/2021 vp) täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle hallituksen esityksen laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi 18.11.2021. Täydentävässä hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutosta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettavan lain 14 §:ään, niin että 2 momentin mukainen luvan- tai ilmoituksenvarainen kuorman käsittely tiekuljetuksessa laajennettaisiin koskemaan räjähteiden sijaan yleisesti vaarallisia aineita.

Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että muutoksen tarkoituksena on rajoittaa räjähteiden lisäksi myös muiden ADR-sopimuksen määräyksissä tarkoitettujen aineiden tarpeetonta kuormaamista ja purkamista yleisellä paikalla, jossa toiminnan turvallisuudesta ei voida varmistua. Tällaisia muita vaarallisia aineita olisivat perustelujen mukaan ”esimerkiksi myrkyllisten aineiden luokkaan kuuluvat erittäin myrkylliset aineet kuten eräät syanidit”.

Lupa- tai ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen säännöksessä koskemaan yleisesti ”vaarallisia aineita” on kuitenkin hyvin epämääräinen ja laava eikä esitysluonnoksessa ole edellä siteerattua esimerkkitapausta lukuun ottamatta tarkemmin avattu, miten laajasti vaarallisia aineita luvan- tai ilmoituksenvaraisuus koskisi. Ehdotettu säännös on kirjoitettu siten, että lähtökohtaisesti se koskisi kaikkia mahdollisia vaarallisia aineita. Toisin sanoen kaikkien VAK-sääntelyn alle kuuluvien vaarallisten aineiden kuormaaminen tai purkaminen taajamassa edellyttäisi lupaa poliisilta ja taajaman ulkopuolella poliisille tehtyä ilmoitusta.

Lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulottaminen kaikkien vaarallisten aineiden kuorman käsittelytoimiin tiekuljetuksissa olisi käytännössä mahdoton tehtävä niin lähettäjien, kuljetusyritysten kuin ilmoituksia käsittelevän poliisihallinnon näkökulmasta. Pelkästään Posti suorittaa vuosittain

kotimaan rahdissa kappaletavarana vaarallisten aineiden kuljetuksia yli 200 000 tilausta ja paketteina rajoitetun määrän mukaan pakattuja VAK-kuljetuksia yli puoli miljoonaa tilausta. Jokaisen VAK-kuljetuksen kuormaus- ja purkutapahtuman lupahakemus tai ilmoitus aiheuttaisi valtaisan hallinnollisen byrokratian. Tämä ei ole voinut olla ehdotuksen tarkoituksena.

Posti kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että esitysluonnoksessa ei ole mitenkään arvioitu ehdotetun laajennetun lupa- ja ilmoitusmenettelyn vaikutuksia yritysten tai poliisin kannalta, esimerkiksi lisääntyvän työmäärän tai tarvittavien tietojärjestelmämuutosten kustannuksia tai mahdollista toteutusaikataulua.

Posti ehdottaa, että lakiesityksen 14 §:n sanamuotoa täsmennetään. Säännöksen tulisi kohdistua joko aiemman ehdotuksen mukaisesti vain räjähteisiin, tai vaihtoehtoisesti se tulisi rajata vain suuren riskin sisältäviin vaarallisiin aineisiin. Säännöksen sanamuodon tulisi vastata perusteluista ilmenevää tarkoitusta eli lupa- ja ilmoitusmenettelyn ulottamista yksinomaan kaikkein vaarallisimpien luokitusten aineisiin. Tarkempi rajausta on välttämätöntä tehdä ja se voitaisiin toteuttaa esimerkiksi viittauksella ADR-sopimuksessa määritellyn suuren riskin sisältävän vaarallisen aineen luokitukseen (taulukko 1.10.3.1.2). Ilman rajausta myös esimerkiksi kuluttajille kuljetettavat pienet lähetykset, joissa sisältönä on vaikkapa kynsilakkaa tai hajuvettä, voisivat olla jatkossa lupa- ja ilmoitusmenettelyn piirissä.

Säännöksen 4 momentissa annettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle valtuus antaa tarkempia ainekohtaisia määräyksiä aineista ja ainemääristä, joiden kuormaaminen ja kuormasta purkaminen edellyttäisivät lupaa tai ilmoitusta. Ehdotettua määräyksenantovaltuutta ei voi pitää täsmällisenä, tarkkarajaisena tai riittävästi yksilöitynä. Posti katsoo, että kuorman käsittelyyn liittyvän lupa- ja ilmoitusmenettelyn määrittely on luonteeltaan merkittävä kysymys ja sisältää yritysten elinkeinovapauden kannalta niin huomattavaa harkintavallan käyttöä, ettei sitä voi pitää vähäisiä yksityiskohtia koskevana tai teknisluonteisena seikkana. Tarkempaa määrittelyä ei voi siten siirtää liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltaan, vaan asiasta on säädettävä lain tasolla.

Luonnoksessa 14 §:n 2 momentissa ehdotetaan, että lähettäjän ja kuljetuksen suorittajan on yhdessä varmistettava, että lupa on myönnetty tai ilmoitus tehty ennen lähetyksen luovuttamista kuljetettavaksi ja ennen kuljetusta. Posti toteaa, että velvollisuus luvan hakemiseen ja ilmoituksen tekemiseen pitää säätää yksiselitteisesti lähettäjän velvollisuudeksi, sillä lähettäjä vastaa lähetyksen sisällöstä ja määrittelee kuormaus- ja purkupaikat. Luvan hakemiseen ja ilmoitusten tekemiseen on luotava helppo ja yksinkertainen menettely, lupakäsittelyn tulisi olla nopeaa ja sujuvaa, ja tiedon myönnetystä luvasta pitää olla kuljetusyriykselle helposti saatavilla.

Muilta osin Postilla ei ole lausuttavaa lausunnolla olevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

Kunnioitavasti,

Posti Oy

Verkkokauppa- ja jakelupalvelut

Ari Olli

Liiketoimintajohtaja

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

-

Rokkanen Päivi
Posti Oy